

education

MPUMALANGA PROVINCE
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL
GRAAD 12
VRAESTEL 1
MEMORANDUM
JUNIE 2017**

Punte: 120
Tyd: 2½ uur

Hierdie memorandum bestaan uit 17 bladsye

AFDELING A: LEESBEGRIP

NASIEN VAN DIE LEESBEGRIP:

1. Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepeenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. (Foute moet steeds aangedui word.) Waar die foute die betekenis van die woord(e) verander, word dit wel gepeenaliseer.
2. Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal wat geassesseer word, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepeenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
3. Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/ EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering/bewys moet oorweeg word.
4. Vir WAAR/ONWAAR- of FEIT/MENING/LUG JOU MENING-vrae word geen punte toegeken nie. Net die rede/motivering/aanhaling word bepunt.
5. Waar een-woord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek, **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
6. Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
7. Aanvaar dialektiese variasies.
8. Aanvaar die letter en/of die korrekte antwoord wat uitgeskryf is by 'n **meervoudigekeuse-vraag**.

VRAAG 1

TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
1.1	Donkie jare	1	2
1.2	Indië	1	1
1.3	130 miljoen	1	1
1.4	160km onder die aarde deur vulkane	2	1
1.5	Saad van die broodboom	2	3
1.6	Onvernietigbaar	1	1
1.7	1.7.1 Hopetown 1.7.2 Erasmus Jacobs	2	1
1.8	Ster van Suid-Afrika	1	2
1.9	Gewig, snit, kleur, helderheid (enige 3)	3	1
1.10	kleurloos	1	3
1.11	Die De Beers-broers	1	1
1.12	<ul style="list-style-type: none"> • Mense was opsoek na diamante • Mense wil ryk word • Mense wil 'n beter lewe hê en geld maak (Enige soortgelyke antwoord)	1	4
1.13	Die diamante wat hulle uitgehaal het weeg swaarder as 'n renoster	1	4
1.14	<ul style="list-style-type: none"> • C • 2720 kg	1	2
1.15	De Beers	1	3

1.16	Frederick Wells	1	2
1.17.1	So groot soos 'n man se vuig	1	1
1.17.2	In Engeland	1	3
1.18	De Beersdiamant, Exelcior-diamant, Jubilee-diamant, Cullinan-diamant, Jonker-diamant. (Enige TWEE)	2	2
	SUBTOTAAL	24	
1.19	Pretoria	1	2
	TEKS B: VISUELE TEKS		
1.20	4	1	3
1.21	Zimbabwe en Kanada	1	3
1.22	C (Suid-Afrika)	1	3
1.23	Botswana	1	3
1.24	<ul style="list-style-type: none"> • Daar is baie prentjies/simbole/grafieke/illustrasies • Daar is min woorde • Daar is meer prentjies as woorde • Jy kan die inligting sien/ jy hoef nie te lees nie (Of enige soortgelyke antwoord) 	1	4
	SUBTOTAAL:	6	
	TOTAAL AFDELING A	30	

AFDELING B: OPSOMMING

NASIEN VAN DIE OPSOMMING

Die opsomming word soos volg nagesien:

- **Puntetoekenning:**
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
  - 3 punte vir taal
  - Puntetotaal: 10

- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:**
  - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe
  - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe
  - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe

- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat woordeliks aangehaal het:**
  - 6–7 direkte aanhalings: ken geen taalpunte toe
  - 1–5 direkte aanhalings: ken 1 punt vir taal toe

LET WEL:

- **Tel van woorde:**
  - Nasieners moet die getal woorde wat gebruik is, tel.
  - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het nie of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is.
  - Indien die kandidaat die vereiste getal woorde oorskry, lees tot by 65 woorde en ignoreer die res van die opsomming.
  - Korter opsommings wat die vereiste feite bevat, mag nie geenaliseer word nie.

- **Nasien:**
  - Elke feit moet sin maak.
  - Daar moet 'n sinvolle werkwoord in elke sin wees.
  - Sien net die eerste feit na indien 'n feit twee keer geskryf word.
  - Indien twee verskillende feite by een punt genoem word, word net die eerste feit nagesien.
  - Dui direkte aanhalings met 'n **A** aan.
  - Verkeerde spelling word nie geenaliseer nie, solank die betekenis duidelik is.
  - Sodra daar een of meer aanhaling is, ignoreer die blokkie oor die toekenning van taalpunte en gebruik die blokkie oor aanhalings.

VRAAG 2: Hoe om na jou diamante te kyk

	TEKS	VERWAGTE ANTWOORDE
1.	Vat so min as moontlik aan jou diamante omdat jou vingers olie van jou vel op het wat die diamante dof sal laat lyk.	Moenie te veel aan jou diamante vat nie.
2.	Maak seker dat jy jou diamante so gereeld moontlikskoonmaak, ten minste een keer 'n week met gewone huishoudelike seep. Seep vir vensters werk wonderlik saam 'n sagte tandeborsel.	Maak een keer 'n week skoon met huishoudelike seep. OF Maak dit skoon met seep en tandebosel.
3.	Wees versigtig met die delikate dele van jou juwele, want as jy te hard borsel sal dit jou kosbare stukke krap. Borsel dus baie sag, spoel af maak droog met 'n sagte lap wat nie wolletjies afgee nie.	Moenie te hard borsel nie en droog af met 'n lap.
4.	Pasop vir skadelike oplossings. Chloor of skuurmiddels moet nooit gebruik word nie. Dit sal jou goud, silwer of platinum laat oplos of wegslyt	Moenie Chloor of skuurmiddels gebruik nie.
5.	Moenie jou juwele dra as jy met jou hande werk of na die gimnasium toe gaan nie. Diamante is hard, maar dit kan beskadig.	Moenie jou juwele dra as jy met jou hande werk nie Of Moenie jou juwele na die gym toe dra nie
6.	Moenie dat jou diamante in aanraking kom met blykmiddels nie. Dit sal die diamante laat verkleur of verblyk.	Moenie jou diamante in blykmiddels druk nie.
7.	Moenie al jou juwele in een kassie gooi nie. Dit sal mekaar krap en beskadig. Bêre dit in aparte hokkies in sagte papier of lap.	Bêre jou juwele in aparte hokkies in lap/papier
	GETAL WOORDE = 194 woorde (± 200 woorde - Disjunktief)	GETAL WOORDE = 60 woorde (50 – 60/65 maksimum)
TOTAAL AFDELING B: 10		

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

NASIEN VAN TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

1. Spelling:
  - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
  - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
  - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
2. Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
3. Aanvaar die letter EN/OF die korrekte antwoord wat volledig uitgeskryf is, by 'n meervoudigekeuse-vraag.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Bruide/bruidegoms • Mense wat gaan trou (of enige soortgelyke antwoord)	1	4
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • (Die opskrif) is groot/in hoofletters/in verskillende lettertipes geskryf. • (Die opskrif) is in vetdruk/donker letters/font. • Daar is 'n uitroepteken. • Dit staan heel bo aan die advertensie. • Die woord "Gratis" (trek die leser se aandag). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
3.3	"slegs" (Penaliseer nie as aanhalingstekens nie gebruik is nie)	1	2
3.4	uitroepteken	1	3
3.5.	<ul style="list-style-type: none"> • A • oordrywing • A manipulering. (Enige EEN)	1	3

3.6	<ul style="list-style-type: none"> • jou 	1	2
3.7	<ul style="list-style-type: none"> • droom • mooiste 	1	2
3.8	Mening <ul style="list-style-type: none"> • Dit is die adverteerder se opinie. • Nie almal stem met die adverteerder saam nie. • Daar is nie bewyse dat dit die mooiste ringe in die land is nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	6
3.9	Jou droomring word deur jou gekies	1	2
3.10	geskree	1	2
3.11	Wanneer geld die aanbod?	1	2
SUBTOTAAL:		11	

VRAAG 4: STROKIESPRENT

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
4.1	luister	1	5
4.2	Ma sê vir Pieter dat hy die kombuis bemors	1	5
4.3	<ul style="list-style-type: none"> • Jy is laat vir skool (tyd) • Liewer laat as nooit (uitdrukking) • Jou boeke tuis laat. • Die deur ooplaat. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
4.4.1	Nie geweet nie	1	3

4.4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Pla • Lastig val • Oorlas • Laspos (Enige EEN soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
4.5	<ul style="list-style-type: none"> • Sy mond is groot oop. • Haar arms is gevou. • Sy praat af na Pieter toe. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
4.6	matjie	1	3
4.7	Ontsteld	1	4
SUBTOTAAL:		7	

VRAAG 5.1: LEESSTUK

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
5.1.1	Skie-lik	1	3
5.1.2	nie	1	3
5.1.3	vanjaar	1	3
5.1.4	lelik	1	3
5.1.5	by	1	3
5.1.6	derde	1	3
5.1.7	Ons het bly wag vir dit om te reën	1	2
5.1.8	vuurwarm	1	2
5.1.9	Dae	1	5

5.1.10	Dis die naam van 'n provinsie	1	5
5.1.11	'n moeilike tyd/ laat swaar kry	1	3
5.1.12	Ons het groot geskrik daarom het ons hom gelawe met water	1	2
5.1.13	Skape, koeie, bokke kry elke dag swaar hier in die Kalahari.	1	3
5.1.14	drinkwater	1	1
5.1.15	weer	1	3
SUBTOTAAL:		15	

VRAAG 5.2: PRENT

VRAAG	ASSESERINGRIGLYNE	PUNT	VLAK
5.2.1	mooiste	1	2
5.2.2	al	1	2
5.2.3	herken	1	2
5.2.4	sukksesvol	1	2
5.2.5	haar	1	2
5.2.6	Lief is vir	1	2
5.2.7	Zanelle het die werk met haar ma bespreek	1	2
SUBTOTAAL:		7	
TOTAAL AFDELING C:		40	

AFDELING D: LETTERKUNDE

BLADSAK – Lucas Malan

VRAAG 6

VERHAAL A: "TOM"- Jeanne Goosen

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
6.1	<ul style="list-style-type: none"> Honderd rand 	1	1
6.2	<ul style="list-style-type: none"> Dorp toe gaan daarmee Allerhande goed aanry (Enige EEN) 	1	1
6.3	<ul style="list-style-type: none"> B personifikasie. B personifikasie (Enige EEN) 	1	3
6.4	<ul style="list-style-type: none"> Skoolfooie kos 	2	1
6.5	vroeg	1	3
6.6.1	<ul style="list-style-type: none"> B Varkdraad B varkdraad (Enige EEN) 	1	3
6.6.2	<ul style="list-style-type: none"> A Sal 'n werkie kry A sal 'n werkie kry (Enige EEN) 	1	3
6.6.3	<ul style="list-style-type: none"> D Voel lus om te huil D voel lus om te huil (Enige EEN) 	1	3
6.6.4	<ul style="list-style-type: none"> C Is baie lelik C is baie lelik (Enige EEN) 	1	3
6.7	<ul style="list-style-type: none"> Die broertjie koop die karretjie Die suster raas met die broertjie Die broertjie huil. Dit lyk of die donkie vir die suster lag 	1 1 1 1	2 2 2 2

6.8	<ul style="list-style-type: none"> • B • kritiseer • B kritiseer. (Enige EEN) 	1	3
6.9	<ul style="list-style-type: none"> • Daar was skaafplekke op sy blaai 	1	3
6.10	<ul style="list-style-type: none"> • Die donkie was baie lelik maar die broertjie is lief vir hom • Mens skrik vir die lelike donkie maar is nog lief vir hom. • Die broertjie was dadelik lief vir die lelike donkie (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	2	4
6.11	<ul style="list-style-type: none"> • Jy sou kwaad wees oor die geld • Jy sal jou broertjie vergewe want hy probeer goed doen. Jy sal jou broertjie help en ondersteun. (EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
6.12	<ul style="list-style-type: none"> • Ja, want hy kan bewys dat hulle die donkie nodig het. • Ja, want hy dink hy het sy suster verkeerd bewys • Nee, sonder die donkie het hulle nie 'n heining nodig nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
SUBTOTAAL		[20]	

VERHAAL B: "Potyster sweis nie" PG du Plessis

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
6.13	Skrootwerf	1	1
6.14	<ul style="list-style-type: none"> • Dis vir hom mooi en hy wil dit regmaak en gebruik • Regmaak, sweis, staanmaak en gebruik 	3	1
6.15	<ul style="list-style-type: none"> • Sy radio werk nie en hy laai die seun op vir geselskap 	1	1
6.16	<ul style="list-style-type: none"> • Die verteller gaan dorp toe • Die verteller gee die seun toebroodjies • Die Portugees skel op die seun <ul style="list-style-type: none"> • Die verteller bied die seun tien rand aan. 	1 1 1 1	2 2 2 2

6.17	6.17.1 C (duimgooi) 6.17.2 B (werk by die Portugees) 6.17.3 E (het weggeloo) 6.17.4 D (boer met woorde)	1 1 1 1	2 2 2 2
6.18.	<ul style="list-style-type: none"> • Sy skoolbaadjie se mou was te kort/ sy baadjie is te klein • Sy skoen is stukkend 	1	3
6.19	<ul style="list-style-type: none"> • B • Die kos is nie lekker nie • B die kos is nie lekker nie (Enige EEN)	1	3
6.20	<ul style="list-style-type: none"> • Hy was skaam omdat hulle arm is • Hy probeer sy huislike omstandighede beter laat klink • Hy skaam hom vir sy ouers (Enige soortgelyke antwoord)	1	5
6.21	Hy bied hom geld aan	1	3
	SUBTOTAAL	20	

TOTAAL AFDELING D

40

6.24	<ul style="list-style-type: none"> • Hy het gesien bakleiers word nie in daardie kontrei aanvaar nie. • Hy het gesien moeilikheidmakers word nie in hierdie kontrei aanvaar nie. • Hy het gesien skurke word in daardie kontrei reggesien. • Hy het nie welkom tussen die mense gevoel nie. • Hy was 'n moeilikheidmaker. • Hulle wil hom slaan/hy was bang. • Hy kan op 'n ander plek oor begin. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
6.25	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle moenie weer Malaita by die stokvel toelaat nie. • Die hele gemeenskap moet saamstaan om seker te maak dat daar nie moeilikheid is nie. • Hulle moet nie drank op die stokvel drink nie. • Hulle moet die polisie nooi/bel. • Ndevu moet elke stokvel bywoon as sekuriteit. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	4
6.26	<ul style="list-style-type: none"> • Dit het die mense met geldelike probleme gehelp/Die mense kry meer geld vir groter uitgawes. • Die mense het mekaar ondersteun. • Die mense het mekaar beter leer ken. • Dit het <i>Ubuntu</i> bevorder. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	5
		[20]	

**TOTAAL AFDELING D: 40
GROOTTOTAAL: 120**